

Justitiedepartementet
justitiedepartementet.registrator@
regeringskansliet.se

Konkurrensförhållandena avseende tillhandahållande av offentliga aktieböcker – behov av lagändring

Under Konkurrensverkets utredning med diarienummer 668/2022 (bilaga) har det framkommit att det finns begränsningar gällande värdepapperscentralers skyldighet att tillhandahålla offentliga aktieböcker i enlighet med aktiebolagslagen (2005:551), ABL, och att det finns skäl att överväga en lagändring.

Konkurrensverket har utrett om en värdepapperscentral har överträtt förbudet mot missbruk av dominerande ställning. Utredningen fokuserade på andra företags möjlighet att få tillgång, och villkoren för sådan tillgång, till offentlig ägardata samt ägarförteckningar som värdepapperscentralen innehar. Denna information behövs för att kunna erbjuda analystjänster till avstämningsbolag och andra som efterfrågar analyser baserade på offentlig ägardata. Under utredningen har Konkurrensverket granskat förutsättningarna för att kräva att värdepapperscentraler ska tillhandahålla offentlig ägardata digitalt. Av betydelse i Konkurrensverkets utredning har bland annat varit att värdepapperscentralen i konkurrens med andra analysföretag själv erbjuder analystjänster baserade på sådan data som de har tillgång till som värdepapperscentral.

Av 5 kap. 19 § ABL framgår att en utskrift eller annan framställning av aktieboken ska hållas tillgänglig hos aktiebolaget för alla som vill ta del av den. I samma bestämmelse framgår att, om aktieboken förs av en värdepapperscentral, ska utskriften eller framställningen även hållas tillgänglig hos värdepapperscentralen. Enligt bestämmelsen ska värdepapperscentralen dessutom, mot ersättning för kostnaderna, tillhandahålla en aktuell utskrift ur den offentliga aktieboken eller förvaltarförteckningen till var och en som begär det. I det aktuella fallet tolkar värdepapperscentralen denna bestämmelse som att den är skyldig att tillhandahålla offentliga aktieböcker endast genom att ge möjlighet att ta del av aktieböcker på plats på sitt kontor eller att erbjuda en utskrift av aktieböckerna. Utredningen har också visat att värdepapperscentralen inte tillhandahåller de offentliga aktieböckerna digitalt och att den som vill ta del av en offentlig aktiebok inte kan kräva att få denna levererad på t.ex. en USB-sticka eller per mejl.

Av förarbetena framgår att det i motiveringen till formuleringen "annan framställning" i 5 kap. 19 § ABL anges att "det är naturligt att modern teknik utnyttjas för att tillhandahålla informationen på det mest rationella sättet. Redan i dag torde det vara acceptabelt att i stället för en pappersutskrift tillhandahålla informationen i elektroniskt eller optiskt lagrad form" och vidare att det som avses med annan framställning är "att aktieboken presenteras med hjälp av särskilda tekniska hjälpmedel, t.ex. på bildskärm". I 5 kap. 19 § andra stycket ABL anges dock endast att var och en har rätt att mot ersättning för kostnaderna få en aktuell utskrift av aktieboken, och inte att det finns en rätt att mot ersättning för kostnaderna få del av aktieboken även genom "annan framställning". Det framgår således inte att offentliga aktieböcker ska tillhandahållas i digital form så att den som vill ta del av en offentlig aktiebok exempelvis kan få del av den på USB eller via e-post.

Om det av lagstiftningen framgår att värdepapperscentraler har en skyldighet att tillhandahålla de offentliga aktieböckerna även digitalt, skulle detta göra det lättare för allmänheten att ta del av offentliga aktieböcker, och samtidigt underlätta för marknadsaktörer som vill använda informationen i aktieböckerna i sin verksamhet. Oaktat ansatsen i förarbetena innebär den gällande regleringen en begränsning av möjligheten att utveckla analysprodukter baserade på offentlig aktieägardata. Detta riskerar i sin tur att förhindra framväxten av en marknad för sådana analysprodukter genom att värdepapperscentraler har tillgång till aktieägardata som inte andra företag har. Nuvarande situation skapar onödiga hinder för en effektiv konkurrens. Konkurrensverket gör mot den angivna bakgrunden bedömningen att en lagändring bör övervägas som innebär en skyldighet för värdepapperscentraler att tillhandahålla offentliga aktieböcker digitalt.

Denna skrivelse har beslutats av generaldirektören Rikard Jermsten.
Föredragande har varit Ellen Olsson.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och skrivelsen saknar därför namnunderskrift.

Rikard Jermsten

Kopia till:

Finansdepartementet, Finansmarknadsenheten

Klimat- och näringslivsdepartementet, Enheten för näringsliv, innovation och marknader

Finansinspektionen

Bilaga:

Beslut dnr 668/2022.